

HARUN CANDAN

SONSUZLUĞUN İLK GÜNÜ

—
Türk Edebiyatı
Roman
—

Harun Candan, 1987 yılında İzmir'de doğdu. İlk romanını *Hayalname* 2014'te, ikinci romanını *Yağmur Dinecek Kimse Bilmeyecek* 2016'da yayımlandı. Bu kitapları Doğan Kitap'tan yayımlanan *Yarım Ay* ve *Yarınsız* takip etti. Evli ve bir çocuk babası. İstanbul'da yaşıyor.

Sonsuzluğun İlk Günü

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Yarım Ay

Yarısız

SONSUZLUĞUN İLK GÜNÜ

Yazan: Harun Candan

Editör: Aslı Güneş

Yayın hakları: © Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Haziran 2021 / ISBN 978-605-09-8350-0

Sertifika no: 11940

Kapak tasarımı: Feyza Filiz

Baskı: Yıkılmazlar Basın Yayın Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.

15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli - Bağcılar - İSTANBUL

Tel: (212) 515 49 47

Sertifika no: 45464

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Sonsuzluğun İlk Günü

Harun Candan

Hak sûretidir âlem-i imkân ile âdem,
Bundan güzeli nerde ki cennette mi sandın

Kenan Rifâi

Uzun Mızrak Efsanesi

Lidya-MÖ 536

Zamanın aynı amforanın içine katıp çalkaladığı efsaneler ve hakikatler, çağlar boyu yer değiştirip nihayet en kutsal rahiplerin, en maharetli simyagerlerin dahi bir daha ayrıştıramayacağı biçimde birbirine karışmıştır. Bu yüzden, söyleyeceklerimin ne kadarının hakikat, ne kadarının efsane olduğunu ölçecek bir tartıdan mahrumuz. Bir kısmını şahitlerden dinleyenlerden dinleyenlerden dinledim. Bir kısmını İyonyalı tarihçilerin parşömenlerinden okudum. Ben Kapadokyalı Harunas, Kaystros ve Hermos nehirleri arasında kalan coğrafyayı bir uçtan bir uca kat ettim. Tmolos Dağı'nın elimi uzatsam güneşe dokunacaktım gibi hissettiren en yüksek tepesine tırmanarak, Aytad, Heraklesoğulları ve Mermnad sülalelerinin krallarının asırlarca hüküm sürdüğü bu diyarı bir kartalın bakışıyla seyrettim. Kairos Dağı'nın eteklerindeki Hypaipa kentini ziyaret ettim. Torrhebia Gölü kıyısında konakladığım geceler boyunca yıldızlı göğe bakıp bu anlatacaklarımı tefekkür ettim. Paktolos Çayı'nda yüzerken nemfleri göremesem de karanlık çökünce yaktığım ateşin kayalara vuran ışığında dans eden çiçek gölgeleri bana onlar hakkında fikir verdi. Sfard'ın akropolüne ise yorgun argın iki kere çıktım. Gözlerim onların gördüğü yerlere baktı. Ayaklarım onların bastığı yerlere bastı. İçim onların soluduğu havayla doldu. Onlar ki, bu dünyadan göçüp gittikten sonra arkalarından hayırla yâd edecek kimsele-

ri kalmayıp unutulmuşlar... Onlar ki bir mezara bile sahip olmayanlar... Haydi, hatırlayalım onları ve unutmayalım yaşanlarını.

* * *

Bir zamanlar Lidya ismiyle anılan bir ülke vardı. Altında alevlerin kaynadığı “yanık ülke” Katakekaumene’den, kahrından kayaya dönüşüp o haliyle dahi gözyaşı döken Niobe’nin memleketi Magnesia’ya; dokumadaki maharetiyle Athena’yı mağlup eden ve sonra bir örümceğe dönüştürülen zavallı Arakne’nin köyü Hypaipa’dan, şölenleriyle meşhur Philadelphia’ya kadar son derece mamur şehirleri olan; kuzeyini Hermos, güneyini Kaystros ırmaklarının bereketlendirdiği güzide bir ülkeydi burası. Küçük Asya topraklarının batısındaki bu memleketin başşehri ise, gölgeli vadilerinde nice yiğitlerin yaşadığı Tmolos Dağı’na sırtını yaslayan, sefahat ve zenginliğiyle nam salmış, Homeros zamanında Hyde adıyla bilinen Sford’dı.

Altın kent Sford, denizin öte yakasındaki Atinalı fanilerin bile rüyalarını süsleyecek kadar meşhurdu. Yan yana dizilmiş on erin el ele tutuşacağı uzunluktaki muhkem ve yüksek surlarının bazı yerleri, düşman kuşatmasında seygar kule yanıştırılmasın diye bir tepe misali eğimli yapılmıştı. Fakat ola ki düşman aşağı şehre girse bile, yukarıdaki akropolün fethi asla mümkün değildi. Zira efsane Kral Meles bir aslanı surların etrafında gezdirip şehri kutsamıştı. Yalnızca akropolün Tmolos tarafında, aslanın geçemediği bir kısımda sur inşa edilmemişti ancak burası da –gizli geçidin yeri bilinmezse– tırmanılmayacak kadar sarp ve düz bir duvarı andırıyordu. Tarih anlatıcılarının da yazdığı gibi barbar Kimmerlerin istilasında tıpkı böyle olmuştu. Aşağı şehir talan edilirken yukarıdaki hisara erişememişlerdi. Kartal yuvası-

nı andıran dimdik bir tepeydi burası. Görkemli kraliyet sarayı ve kuşların şakıdığı büyüleyici bahçelerle beraber, sekileri süsleyen soylulara ait villalar, işte arkası Tmolos Dağı'na, yüzü Gygian Gölü'ne bakan bu yukarı şehirdeydi.

Duvarları rengârenk resimlerle bezeli, zemini taş döşeli, çatıları pişmiş kiremitle örülü, mutfağında kuzu eti, Frig peyniri, dereotu ve ekmek ihtiva eden *kandaulos* aşının eksik olmadığı villalarıyla, zengin *kapeleoi* (tüccar) zümresinin ve kralın akrabalarının yaşadığı akropolün, dik, ancak mermer taşlarla bayındır edilmiş yollarından aşağı şehre inildikçe, hanelerin küçüldüğü, tabanın topraktan ibaret olduğu, çatıların kiremit yerine sazlarla örtüldüğü, mutfaklarda daha ziyade nohut, fasulye ve mercimeğin kaynadığı görülürdü. Yine de iç içe girmiş avlulardan yükselen sirinks ve kitar melodilerine kulak verilirse Sfardlıların mesut insanlar oldukları aşikârdı. Zamanlarının çoğunu el değirmenleriyle hububat öğütmeye harcasalar bile Lidyalı kadınlar kendilerine bakmasını bilirlerdi ve buna degecek ölçüde de güzellerdi. İşlemeli *lydion* kutuları boşaldı mı derhal yeniden merhemle doldurur, şişelerinden ve tenlerinden en güzel kokuları eksik etmezlerdi. Fenike işi cam boncuklar ve neceftaşından takılar zaten revaçtaydı; gerdanlarını, bileklerini, kulaklarını süsleyen esas ziynet eşyaları ise elbette altındandı. Zira Sfard'da her kadın ömrü boyunca albenili olmalıydı; evlenene kadar genelevde çalışıp çeyiz parası biriktirdiği için, evlendikten sonra da kocası için... Paranın ne olduğunu ilk kez duyanlar varsa, birazdan onu da anlatacağım.

Sfard'ın nekropolünde, bu şehrin suyundan içmiş nice fani yatardı, ancak şehrin dışında bir gömü alanı daha vardı ki, burası Kral Yolu boyunca ta Urartu diyarından gelen kervanları bile ihtişamıyla ötelere karşılar, görenleri kendine hayran bırakırdı. İşte, Gygian Gölü kıyısındaki bu sıra sıra tepelerde Lidya'nın evvelki kralları ebedi istirahatgâhlarında

yatarlardı. İsmi pek muhtemeldir ki Kral Giges'ten almış, balığı bol bu gölün kıyısında Artemis'e adanmış bir tapınma alanı olsa da, ana tanrıça Kuvava'nın aslan heykelleriyle süslenmiş görkemli sunağı elbette şehrin içindeydi. Bir başka tanrıça Bakire Kore ise olgun yaştaki haliyle paranın üzerine resmedilmişti. Paranın ne olduğunu ilk kez duyanlar varsa, şimdi onu anlatıyorum.

Kentin agorası bambaşka bir âlemdi. Mor kayalıkların suların dövdüğü Arşipel (Ege) kıyısındaki İyon şehirlerinden bereketli Kilikya'ya, dünyanın tüm zenginliği Kral Yolu vasıtasıyla işte bu agoraya akıyordu. Bir tezgâhtan Chios Adası'nın meşhur sakızını, yanındakinden Asur işi sırlı çanak çömleklere, yanındakinden yaylalardan taze toplanmış kabağı, yanındakinden tadından çatlamış ballı inciri, yanındakinden yeni avlanmış bir yaban tavşanını, yanındakinden ayağınızı rahat ettirecek sıgır derisinden bir sandal, yanındakinden canlı bir sü-lünü, yanındakinden mis kokulu bulanık zeytinyağını, yanındakinden şarap ve suyu karıştırmak için kullanacağınız üzerine kahramanlık hikâyeleri resmedilmiş lebes kabını, yanındakinden kökboyasıyla renklendirilmiş zarif dokumaları, yanındakinden leziz kestaneleri alabilirdiniz; yeter ki avucunuzun içinde ıslıl ıslıl parlayan, aslanla boğanın yüz yüze darbedildiği bir Kroisos sikkesi olsun! İşte bu, Lidyalıların ticarete kullanmaya başladıkları yeni bir alışveriş metodu, yani paraydı. Yarısından biraz fazlası gümüş, kalan kısmı altındı ve ticareti kolaylaştırmak için daha küçük birimleri de mevcuttu.

Her ne kadar kuzeydeki Pergamon ve Atarneus kentleri arasında Lidyalıların işlettiği altın madenleri olsa da, krallık esas zenginliğini Paktolos Çayı'ndan almaktaydı. Tmolos Dağı'nın derin yarları arasında kendine yol bulup çağlaya çağlaya dökülen Paktolos Çayı, yüzlerce yıl boyunca Sfard'a altın taşıymıştı. Rivayet odur ki bu çay aynı zamanda dokunduğu her şey altın olan, bu yüzden yemek bile yiyeme-

yen Kral Midas'ın tanrıların buyruğuyla yıkandığı ve bu zulümden kurtulduğu çaydır ve suları o yüzden altındır. Lidyalılar çaya koyun postu serip altın zerrelerini yakalar, daha sonra bunları surun hemen dışındaki kerpiç ocaklarda tuzla döverek ince sac haline getirirlerdi. Altından sikke bastıkları gibi, hünerli sanatkârların maharetiyle görenleri büyüleyen ziynet eşyaları da yaparlardı. Kendilerine bahşedilen altın nimeti yetmezmiş gibi nefis heykeller yontmaları için mermer ocakları, kereste ihtiyacını gideren çam ormanları, her türlü nebatın yetiştiği mümbit toprakları ile Lidya, zamanının en güçlü ülkesi olmuştu. Kandil ışığının rüyalara şekil verdiği o çağda, bir masal diyarı gibiydi Sfard. Orayı görmek, o şehri solumak herkesin düşüydü. Bu uğurda dağları tepeleri denizleri aşıp, eğer talihliyse kaplanlara, haydutlara, hastalıklara yem olmayıp kendisine erişebilen nicesine kucak açmıştı. En yetenekli ozanlar şiirlerini Sfard agorasında haykırmak istediler. En iyi tiyatrocular oyunlarını Sfard tiyatrosunda oynamak istediler. En güzel fahişeler bedenlerini Sfard'ın genelevlerinde satmak istediler. Diyar diyar gezen *kapeleoiler* (seyyar satıcı) Sfard'a gelince bir daha ayrılmadılar. Başka memleketlerin rahipleri kendi tanrılarını bırakıp Sfard altarlarına adadılar ömürlerini. Uzun mızraklar taşıyan, kulakları küpeli yiğitlerinin yanı sıra, civar memleketlerden para karşılığı tutulan askerlerden müteşekkil şanlı ordusunu yeryüzünde kim bozguna uğratabilirdi? Hele de başında Kroisos gibi bir kral varken!

Yüceler yücesi, denizin her iki yakasındaki mavi göğün altında yaşayanların en kudretlisi, Frigya, Misya, İyonya memleketlerinin fatihi, Halys kıyısının beri yakasında yaşayan tüm insanların koruyucusu, tahtın sahibi, Alyattes oğlu Kroisos, gücünü tanrılardan mı, yoksa altından mı alıyordu, burası hâlâ ihtilafıdır. Hoş, altın da pek çok fani tarafından farkında bile olunmadan tapınılan bir tanrı değil midir?

Her şey bitiyor.

MÖ 536

Güneş soluyor. Çalgılar susuyor. Fırtına yaklaşıyor. Kehanet gerçek oluyor. Yeryüzünün en ihtişamlı krallığı Lidya'nın saltanatı çatırıyor. Prenses ardına bakmadan koşuyor.

1698

Akdeniz'de bir ada. Kandiller geceyi aydınlatıyor. Genç bir adam kendi hayatını kurtarmak için celladının hayatını kurtarmak zorunda. Afrika açılıyor.

1915

Kalküta'da bir masalçı, masallara inanan bir âşık. Yeni Zelanda'da yarım kalan bir aşk. Gelibolu'da bir derviş. Bazı masallar ölümü anlatır, olsun. Âşıklar ölmez.

2003

Amerika yükseliyor. Düşenlerin üstüne basa basa. Bir kadın iki kere âşık olur. Biri babası, biri öteki yansı. Herkesin bir sırrı vardır, mezarlar o yüzden derin kazılır.

2099

İklim felaketi. Yapay zekâ. Savaş. Susuzluk. Göç. Uzay kolonileri. Küresel pandemi. Dünya kaybediyor. Gidenler kurtuluyor, kalanlar ölüyor. Nüfus sıfır.

Her şey yeni başlıyor.

tevziye edilen
KDV'siz
satış fiyatı

₺ 44

ISBN 978-603-09-8350-0

ISBN 978-603-09-8350-0

9 786050 983500

Doğan
Kitap